



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Kraj Vysočina



Téma: Syntax – Příslovečné určení

Vypracovala: Mgr. Jana Pilařová

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Příslovečné určení

- Závisí na slovese, přídavném jménu nebo příslovci
- Závislost na řídicím větném členu je vyjádřena přimykáním (slabá závislost)
 - *Zůstaň tady. Šli do lesa. Trvalo to týden.*
- Rozlišujeme PU: místa, času, způsobu, míry, příčiny, účelu, podmínky a přípustky

Příslovečné určení místa

- Kde? Odkud? Kudy? Kam?
 - *Venku je zima. Vrátili se z ciziny. Půjdeme lesem. Jeli jsme do Beskyd.*
- Vedlejší věty příslovečné bývají uvozeny příslovci: *kde, odkud, kudy, kam*
 - *Kde se dobře vaří, tam se dobře daří.*

Příslovečné určení času

- Kdy? Odkdy? Dokdy? Jak dlouho? Jak často?
 - *Vrátíme se večer. Pamatuji si to dodnes.
Budeme čekat do večera.*
- Vedlejší věty časové bývají uvozeny spojkami:
*když, jakmile, jak, jen sotva, sotvaže, než, až,
kdykoli, příslovci: dokud, dokdy*
 - *Když jsme vyšli, začalo pršet.*

Přísllovečné určení způsobu a míry

- Způsobu: *Jak? Jakým způsobem?*
 - *Hezky zpívá. Tryskem běžel domů.*
 - *Kluci se opálili dohněda. Přijeli rychlíkem. Hráz postavili kluci z kamenů.*
 - *Pojedu s našimi na chatu. Hrad se časem změnil v zříceninu. Mužstvo nastoupilo bez Jágra.*
- Míry: *Kolik? Do jaké míry?*
 - *Závodníci byli velice unaveni. Pavel měřil 185 cm.*
 - *Václav byl o rok mladší. Chata stála milion.*

Příslovečné určení příčiny

- Proč? Z jakého důvodu? Z jaké příčiny?
 - *Chvěl se rozčílením. Pro smích nemohla mluvit.*
- Vedlejší věta příslovečná příčinná bývá uvozena spojkami *protože, poněvadž, že, jelikož, ježto*.
 - *Musím si odpočinout, protože jsem se zadýchala. Mám ho ráda proto, že je to hodný člověk. Zůstanu doma, poněvadž si chci číst.*
 - *Hráči byli šťastni, že zvítězili.*

Příslovečné určení účelu

- Otázky: Proč? Za jakým účelem?
 - *Závodníci zaklekli ke startu(=aby startovali).*
- Vedlejší věta účelová bývá nejčastěji uvozena spojkou *aby*. (*Spojka a + podmiňovací způsob by, bychom, byste*)
 - *Ondra zůstal doma, aby si napsal úkol.*

Příslovečné určení podmínky

- Za jaké podmínky?
 - *Podle možností vám vyhovíme (= bude-li to možné).*
- Vedlejší věta podmínková je uvozena spojkami *jestliže, -li, kdyby, hovorově když, jestli.*
- *Chceš-li s vlky býti, musíš s nimi výtí. Když mi nevěříš, přesvědč se.*

Příslovečné určení přípustky

- *Kateřina se provdala proti vůli rodičů (= ačkoli s tím rodiče nesouhlasili).*
- Vedlejší věta přípustková bývá uvozena spojkami *ač, ačkoli, i když, i kdyby, přestože, třebaže*
- I (ani) v kterém případě? I (ani) navzdory čemu?
- *Ačkoli pršelo, šli jsme ven. Šel jsem tam, ačkoliv se mi to příliš nehodilo. Ráno vyrazíme na cestu, i kdyby pršelo.*

Použitá literatura:

- ČECHOVÁ, Marie a kol. Český jazyk pro 3. ročník SOŠ. 1. vydání, Praha: SPN, 2002. s.72-82. ISBN 80-7235-190-7